„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф.
на по године . . . . . 7 „
на четврт године . . . . . 3 „ 50 н
на један месец . . . . . 1 „ 20 н.
За Србију:
(у сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 новчића у књижари браће М. Поповића.

БРОЈ 195. У НОВОМЕ САДУ, У УТОРАК 20. ДЕКЕМБРА 1877. (I. ЈАНУАРА 1878.) ГОДИНА XII.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ“.

БЕЧ 18. декембра. Званично се потврђује вест „Рајтер офиса“, да је султан умолио инглеску владу за посредовање ради мира. и да је Биконсфилд на то пристао. — Овдашњи независни листови радују се овоме, дочим полузванични листови сумњају у могућност успеха инглеске медијације.

НОВИ САД 19. декембра.

Истинита је дакле вест, да се Турска обратила на Енглеску за медијацију. Кад се уочи демонстративно држање енглеске владе од времена, како је Плевна пала, то је Турска по свој прилици учинила тај корак у споразуму с Биконсфилдом, јер је тако дала прилике овом, да према Русији заузме неки положај, који јој се чини нужним. Енглеска ће прихватити медијацију и тиме ће дипломатска кампања доћи у свој ток. Русија ће одговорити са неким извесним програмом и тиме ће додирнути све оно, што се рачуна у европске интересе при источном питању. Тиме би пак увучене биле и оне европске велесиле у дипломатске преговоре, које се за сад још неће да упуштају у медијацију. Или Русија може и да се неупусти у стварну дискусију на позив енглески, него да као услов свега захтева примирје уз напуштање турских градова у Бугарској. Може, да наведе за разлог мирном расправљању потребу примирја, где топови морају ћутати, док се савети воде. Само у таком случају могла би Русија рачунати, да Турска с Енглеском заједно у истини жели крај овоме рату, а непомишљају на какве замке, које би им времена дале, док би Русију спалеле.

Ко је пратио досадањи развој источни, може унапред рећи, да та медијација неће никаквим плодом уродити, бар што се самог успостављења мира тиче. Русија се неће ни на један часак дати збунити од британске владе, нити ће се на по пута задржати. Ту одлучност Русије показују цареве речи, које је приликом доласка изустио, а те речи потврђује непрестано оружање и одашиљање нове руске војске на бугарско бојиште. Из тога се види, да се на Неви непомишља, да је већ сада приспело време мира, него да ће се морати продужити бојак дотле, док не сазре источно питање за тако решење, које ће одговарати како принетим досад жртвама, тако и интересима славенским на истоку.

Медијација енглеска може само разбистрити стање у вел. Британији и положај саме Биконсфилдове владе према парламенту и енглеском народу. У осталом садањи британски кабинет неће бити баш у повољном положају 17. јануара, кад се парламенат састаје. Народне изјаве за строгу неутралност расту све у већем обиму. Трговачке коморе сљеде сад политичним друштвима. У декембру 1876 год. основана асоцијација за источно питање издала је позив на народ енглески, у коме се изјављује, да је нужно, да сви слојеви народа протестују против рата, јер пристаници за рат сад се опет истичу. Пре неки дан држали су заступници раденика скупштину у истом смислу. Митинг од прошле недеље донео је једногласну одлуку против рата и сваког мешања енглеског у источно питање. Та иста резолуција изјавила је и то одлучно мишљење, да оружје енглеско нетреба употребити на подпомагање изванђале турске дужаве. Међу тим одма после божићних празника настављена су министарска саветовања поново. Шта ће из свега тога да изиђе, то ће се наравно показати.

Са бојног поља.

Из табора тимочког. (Нар. доп.) Црноречка војска, која је од неколико дана на граници под командом г. подпуковника Катића, (главни је заповедник зајечарске војске г. Здравковић, пуковник) прешла је границу и у недељу 4. тек. заузела Кулу, (варошицу Адлију) и сва околна села. Турци су у петак из Куле побегли и види се, да су нагло се повукли, што су доста приватне ствари нађене и сав канцеларијски намештај, законици, пуни рафови и долапи са архивом и артијама. Кајмакамова соба застрта је сивом чојом, у канцеларији телеграфској стоји сат, један сандук са батеријама телеграфским, свуд унаоколо стоје миндерлуци и астали. У овој канцеларији ја сам прексиноћ у очи св. Николе ноћио.

Нађено је у неколико турских дућана еспапа, а по мали черкеској и татарској доста разних ствари, између којих има и зајечарских астала, столица и посуђа, што је лане од нас опљачкано. Нађено је око 20 хиљада ока јечма, а брашна само до 2000 ока и нешто крупне стоке татарске. Што је год непријатељско, војена српска полиција затворила је и у попис узела, а сви грађани ондашњи своје радње упражњавају. Сви некрштени отишли, осим 3—4 фамилије јеврејске остале су. Кажу Бугари, да Татари нису хтели да иду, него су их силом истеривали. У околини хране за војску има довољно и нуде сами сељаци и долазе код команданта из свију оближњих села, и веле, до сада смо давали Турцима само за њи, а сада ако дамо, дајемо и за вас и за себе.

Због тешког преноса хране, ових дана наредиће се, да се тамо купује за готов новац.

Данас бригадни пекари и месари одоше и управа марвеног депоа, управници магацина и пополицајско особље.

У Адлији само је један Турчин уваћен, који се је на таван сакрио, кад је нашу кавалеријy спазио, но другог дана предстраже су прилично пострељивали, а живе поватали и ево их овде око 20 заробљених.

Из Куле (Адлије) Турци су отишли у Видин; што су побегли, мора да је због овога: у петак наша војска I. кл. добије налог да иде више Б. Извора на границу на Рајков сват, онде где су лане Осман-пашини низами прешли. Ту они заноће и велики шанац ископају и батерију једну наместе. Вредни турски шпијуни докажу Турцима да српска војска иде, и тако они побегну.

Сутра дан дођу Бугари и јаве команданту, и учини се предосторожна извидница од коњаника, а Бугаре задрже; међу тим пође војска напред, а дођу други Бугари и то исто јаве, и жале се, да су неколико Турака остали и туку их, што им недаду кола да се одвезу у Видин. На то притрче коњаници и више од једног у Кули не нађу.

Свечан је био улазак. Заставе развијене, изашло је и мало и велико, клања се и кличе од радости. Трче Бугари у предстражама заједно са коњаницима нашим. Онамад трипут узбуна бијаше, но ништа није било, осим то, што су Турци из Раковице побегли у Белограчик. У Кули је врло лепа позиција за одбрану и врло добри турски шанчеви, и сада наши још два ископаше.

Неколико Бугара од више година познатих шпијуна, и који су лане предводили Турке у рату у овоме крају, стрељани су, но то је учињено више на захтев самих Бугара, но неизгледа да је ово као званично извршено, само нечух један глас да их сажали, но опште прокињање и сви веле, да су одавно то заслужили.

Данас или сутра прорадиће телеграфска станица из Куле до Зајечара.

Ја ово као очевидац у брзо написах, јер се спремам да сутра идем на дужност у Кули, а радоваћу се, ако будем срећан да вам отуда, или из видинског поља, што весело јавим.

Наши су војници врло весели, а овај случај окуражио их је у дупло, да се сад са Турчином може лакше борити.

ПРЕПИСКА

која објашњава одношаје између Кнежевске Владе и Отоманске Порте од времена закљученога мира, нарочито вођена поводом тим, што од стране турских власти није поштован уговор мира од 16. фебруара 1877., закључен између Србије и Турске.

(Наставак.)

Прилог А.

Превод
Вербална нота. 30. маја 1877.

Нове вести, које је г. Христић добио из Београда, говоре о тешкоћама, које отомански бегунци у Србији налазе, кад се враћају својим кућама као и о врећајућим поступцима, којима су ови бегунци изложени од стране извесних провинцијских власти.

Из једног извештаја начелства подринског види се, да чим ови бегунци пређу преко границе, одмах их већином хватају и под стражом спроводе царским властима. Ове их подвргавају испиту и затварају их чим признаду, да су учествовали у рату или у побуни. Ова лица остају тако у затвору неколико дана, и пуштају их тек кад плате извесне глобе. Шта више ове власти полажу бегунцима питања о томе: да ли се српска влада спрема за рат, да ли су они у Србији подизали утврђења за обрану и где се прикупља војска. Несрећни бегунци, у место да просто казују шта су видели, измишљају приче о војеним спремама Србије, мислећи, да се тиме препоруче царским властима и да се сачувају од гоњења. У томе, без сумње, ваља тражити извор оним узнемирујућим извештајима, који долазе Порти о ратним спремама Србије, а које је г. Христић толико пута дементовао. — Ова причања бегунаца налазе толико вере код царских власти, да они забрањују отоманским поданицима прелазити у Србију и дозвољава то само оним људима, који им подносе извештаје, најчешће лажљиве.

По другом једном извештају начелства Чачанског, неки Тодор Љашевић, бивши усташ из села Кучулића у Турској, који је био пребегао у Србију, убијен је првих дана месеца маја близу Новог Пазара, без икаква узрока, у тренуку када је на једним колима носио храну.

Обраћајући на све ово пажњу његовог превасходства Сафет-паше, г. Христић има налог напоменути његовом превасходству, да су овакі поступци у очевидној противности са благонаклоним намерама Високе Порте, које тако одговарају њеним изврсним односима са књажевском владом као и са амнестијом, која је била један од основа повраћају мира. Поред тога што су ови непојамни поступци потчињених провинцијских власти противни овој амнестији, они још компромитују одговорност књажевске владе, јер у сљед њене иницијативе бегунци отомански вратили су се својим кућама.

Из тих разлога, г. Христић узима слободу молити његово превасходство Сафет-пашу, да изволи размислити о мерама најсходнијим да се учини крај овом положају отоманских бегунаца, који се враћају својим кућама. У тој цели било би добро послати циркулар пограничним царским властима којим би им се препоручило, да боље поштују амнестију и не само да се уздржавају од глобљења и других самовољних поступака, него и дају помоћ и заштиту несретним бегунцима, који су се већ вратили и који се још враћају својим кућама, под заштитом амнестије, која им је тако великодушно дата.

Заступник Србије у Цариграду
министру иностраних дела.
Бр. 80.
22. јула 1877. г. у Цариграду.

Господине министре! Част ми је известити вас да сам у сљед писма вашег од 2. тек. м. През. Бр. 14. односно жалбе неких Старо-Србијанаца, обратио се Портином министру спољних послова приложеном овде у препису нотицом, и тражио да се од стране Портине изда наредба, да се више не постављају лица на том крају, која су у последњем рату нашем компромитована била, као и да се ослободе затвора и глобе људи исте категорије, који су на те казне од тамошњи власти били осуђени.

Примите, господине министре, и т. д.

(Наставиће се.) Потп. **Ф. Христић.**

ДОПИСИ.

Петроград 4. декембра по ст. (Случајно закашњено.) (*Србија у рату с Турцима. — Предаја Мак-Махона. — Турци оставили Јелену. — У Цариграду отворен парламент.*) Србија је објавила рат. Српски је топ и опет загрмио на Суповцу, на Дрини, на Тимоку, на Јавору. Србија је ступила у велики хришћански савез против старог диндушманина свога и европске цивилизације. Србија је и опет подигла заставу народног ослобођења и уједињења; она је наново истргнула мач из корица и повела синове своје да изврши дичну улогу српског Пијемонта. И ма да се у прокламацији светлога кнеза о томе ништа не збори, ипак сваки зна, и треба да зна, да је крајња циљ и мета наше борбе: ослобођење српских земаља од турског господства и уједињење раскомаданог балканског српства у једну целину, у један велики и моћан народ, у велику и јаку српску државу. Јест, то је циљ наше борбе, то је оно, зашто ми ратујемо. И то ми изјављујемо, и треба да изјавимо, без стида и зазора, смело и на сва уста, пред целим светом, пред свима народима, па нека знаду и пријатељи наши и непријатељи, шта ми желимо и шта ми хоћемо . . . Час ослобођења куца, избија. Црна Гора и Србија војујући уз савезнике нека прихвате народни српски програм. Прилике и околности најбољи су јемац, да се тај програм сада може извршити . . .

Велики је и свети задатак српских кнежевина. Тежак је подузетак и посао, кога су се латиле; ал зато ће и плодови, резултати бити богати.

Сваки Србин, па ма где он био и живио, ма које вере и закона био, ма којој партији припадао, морално је обвезан пред својом савешћу, пред успоменом својих предака, пред народом најзад, да припомогне чим може извршењу овога народног задатка. Помозимо браћи нашој, принесимо на олтар народне слободе наше имање, нашу физичку, материјалну и умну снагу.

Данашњи су дани — дани искушења за нас. Сад ћемо тек да видимо, ко је прави Србин и српски патријот; сад ћемо да измеримо степен наше народне свести и развитка. Сад ћемо тек видити, колико смо дозрели и дорасли за самосталан живот, да индивидуално — као народ — живити и развијати се можемо. Српска омладина, српски трговци, па и цео народ наш сад ће се најбоље показати, да ли уме и радити, као што уме обично говорити . . .

Србијна објава рата произвела је овде диван упечатак. Одавно се и одавно очекивало да она изиђе из пасивна положаја. И јучерашња телеграма својим радосним гласом свалила са груди сваког српског пријатеља тешки камен сумње, који нас је морио . . .

„Ново Време“ поводом објаве написало је цео чланак, у коме између осталога, вели: „Срдачан поздрав нашим новим савезницима на бојном пољу. Дај боже, да славним победама покају они тужну косовску успомену“ . . .

Други важан догађај, о коме је данас јавила телеграфска жица, тај је, што се је председник франц. републике, маршал Мак-Махон, после дуге борбе, после дугог колебања, после упорног држања најзад предао, уступио републиканцима, подчинио се народној вољи. Маршал се јуначки држао и дуго се борио, али је воља народа надјачала и он се покорио. Речи Леона Гамбете испуниле су се: Маршал није хтео se demetre, ал је зато морао se soumetre . . . Републиканци су достигли своју циљ. Грозна борба, која се тако дуго водила, свршена је. Сад остаје само, да се пречисте рачуни, па ће поћи све као што треба даље.

Са бојног поља јављају, да су Турци оставили позиције своје код Јелене и одступили даље спаливши несрећну варош. Будући свесни своје немоћи и крајњег бесилија, Турци се најзад решили, да спаљују своје вароши. Али им то ништа помоћи неће. Наша војска кренула се даље за Турцима.

У Цариграду отворен парламент, т. ј. започела се играти комедија, којој равне нигде наћи нећете. Представте само себи дугоносе и криворврате турске депутате и сравните их са дивљим башибозуцима, што с курјачким наклоностима скачу око српских граница, па онда уобразите, да међ њима нема никакве друге разлике осим те, што су депутати лепо одели нове емелије и нове чакшире, а башибозуци иду готово сви боси и издрпани, — и онда ћете имати правилан појам о турском парламенгу. **К.**

Петроград 11. декембра 1877. (*Долазак царев с Дунава.*) Јуче у 10 сахата из јутра стигао је цар у своју престоницу, пошто је 8 месеца провео на бојном пољу заједно са својим солдатима. Радост и одушевљење, с којим становници руске престонице дочекају обично свога господара, били су за овај пар увећани последњим догађајима на бојном пољу, и доведени дотле да их је тешко и представити, камо ли да бих их могао макар и приближно описати невештим и непослушним пером.

Ја још никада и нигде нисам видио, а по свој прилици никада више неће ни видети, призора, који би био налик на онај, што га је јуче Петроград претстављао. Без сваког превеличавања, без риторичних форама, говорећи најпростије и најбуквалније: сва је наша варош јуче била у некаком пијаном заносу, у некаком ексалтираном стању. Нормално стање за тај дан изчезло је код Петрограђана.

Још у очи дана доласка варош се почела китити заставама, ћилимима, и свакојаким украсима. А другог јутра сва је варош осванула у свечаном руху да би је једва могао поднети. Особито су биле украшане искићене улице, кроз које је цар имао проћи са колодвора до дворца свога,

Сам колодвор био је дивно приређен. На многим местима стојали су у прозорима портрети цареви или од гипса направљене слике, па окружене цвећем и зеленилом.

На колодвору варшавском цара су дочекале депутације различних сталежа овдешњих, поднели му по руском обичају хлеб и со са адресом, на коју је цар одговорио са ово неколико важних речи: „Хвала вам, господо моја, за саучешће ваше. Ја се радујем, што вас видим нарочито после радосне утехе, коју сам осећао у последње дане под Плевном и код моје деце. Ми смо много учинили; но још нам остаје много да учинимо. Нека би нам Бог помогао, да ову велику и свету ствар сретно до краја проведемо.“

Са колодвора цар се кренуо саоницама преко Вазнесенског проспекта, Бољше Садове улице, невског проспекта и велике Морске улице. На невском проспекту цар се зауставио пред казанском катедралном црквом, свратио у цркву да пољуби икону, где га је дочекао митрополит Петроградски и новгородски, високо-преосвећени Исидор са млогим поповима и калуђерима.

У пратњи царевој била су оба велика кнеза, неколико генерала и сви овдашњи оберофицири. Од колодвора па до зимње палате на цео скоро сахат хода стајала је војска упарађена у дугачким и густим редовима. А народ, што је изишао да сусретне свога цара-љубимца, тако је био напунио улице наше вароши, да је човеку тешко било проћи кроз ту густу шуму од људи. Чинило се да није остало живе душе, која није истрчала на улицу.

Кад се цар појавио, узвицима „ура!“ рекао би никада неће бити краја. Урнебесни радосни узвици орили су се још дуго пошто је цар већ умакао у палату своју.

Синоћ варош је била тако дивно осветљена, као што није била никад до сада. Осим безбројних бенгалских огњева, осим миријаде различних ватара, које су осветљивиле улице, осим редкога осветљења гасом — приређена је била још на адмиралтејској кули електрична светлост. Место одакле је светлост излазила било је округло као сунце кад га човек из даљине гледа — оно је заиста и сувише личило на јарко сунце, у које дабогме ниси могао правце гледати, а да ти очи не за сену. Светлост је редимице пуштана по невском проспекту и Гороховој улици.

Музика војена свирала је на млогим местима почињући од 8 па до 11 сах. у вече. Негледајући на то, што је мраз на 10 степ. по Реомир. испод нуле (—10 гр. Р.) и што је дувао јак хладан ветар — улице су биле онако исто напуњене народом као и дању. Особито се гомилао народ около музике и на оним местима и пред оним домовима где је било истављених портрета царевих. Ту се народ масама заустављао и викао ура портретима. И ово ура, које се није никако до пола ноћи прекидало, које се једнако и на све стране разлегало, то „ура“, што је излазило из стотину хиљада громовитих руских груди, мешало се са певањем „Боже, царја храни“ и звуцима музике и сливало се у некаку чудну, необичну хармонију, у некаку урнебесну јеку. И то све под ведрим небом, на пољу, на снегу и мразу од неколико градова....

Прексутра у подне на пијаца пред дворцем цар ће прегледати војске, које се налазе у Петрограду и његовој околици. А сутра ће не само Петроград, него и сва Русија празновати — стогодишњицу рођења цара Александра I. који је у почетку овога века могао управљати судбом све Јевропе.

К.

ПОЗИВ

на све човјекољубе и пријатеље нашега бједног и страдајућег босанског народа.

Ево већ настаде и трећа година, како се води ова крвава борба угњетених против упњетача и крвопија Турака. Трећа година већ настаде, како наш бједни народ љуто страда и бори се са свима тешкоћама овог крвавог рата. Муке и невоље, које је наш бједни народ претрпио кроз цјело то време до данас, јесу ужасне и неописиве.

Доста се је писало и говорило о јаду и страдању наших бјегунаца и жалосном стању наших бораца, који крв лију за право и слободу свога народа, али канда не бијаше нигде слуха за наше јаде, канда небијаше нигде срца, ни хришћанског саучешћа за наш бједни и страдајући народ.

Сва племенита браћа наша, као и сви пријатељи нашег ослобођења нека запитају сами себе, шта и колико босанском народу до сад учинише, па ће одма наћи довољна одговора и увјерења о нашој тврдњи.

Наш је народ заиста најнесретнији у овој крвавој борби, односно материјалне подпоре од стране славјанског и хришћанског света, — он је сам себи напуштен био, па је ипак покрај све своје невоље, глади и голотиње, и покрај рђавог свог положаја и сметња са обе стране, издржао ту крваву борбу до данашњег дана, и није се непријатељу поклонио. —

Све вјести, које се шире од непријатеља наши, да је босански устанак пропао, лажне су измишљене. Наше чете крстаре једнако по цјелој Босни и недају никад мира непријатељу нашем. Очајник се рјешио, пре умрети, него ли положити оружје пред тирјаном и непријатељем слободе људске. У такој очајничкој и мученичкој борби, коју ми водимо, и у таковом жалосном и невољном стању, у којем се наши бјегунци у Аустро-Угарској налазе, може ли нас хришћански свет, а особито наш братски славјански свет, напустити да без њихове помоћи од глади и невоље изгинемо? — Не, заиста не! Па зато и усљед тога ми позивамо све човјекољубе и пријатеље нашег страдајућег народа, а нарочито нашу милу браћу Славјане, да нам притеку што скорије у помоћ, док је још вријеме и док нисмо коначно пропали.

Многи су се од наше браће Срба прво овога рата разметали родољубљем и жељно очекивали оног дана, кад ће моћи своје одушевлење и пожртвовање за свету ствар слободе српске засвједочити, па ето сада је врјеме ту, да покаже сваки дјелом, да му племенито срце у грудима бије.

Тко мисли после шта говорити и имати права и гласа у великом друштву славјанском, тај нека сада прискочи у помоћ страдајућој браћи у Турској, која све изгубише, борећи се за право и слободу своју са непријстељем васцјелог хришћанства.

Зима је већ ту, као оштра сабља, а глад и голотиња коси нашу сиротињу као куга, и ако небудне скоро помоћи, све ће листом изгинути. Наши бјегунаца имаде преко сто хиљада у Аустро-Угарској и сви су лишени и пошљедње имаовине своје, тер немају ни коре хљеба, да спасу свој голи живот. — Похитите дакле, браћо и пријатељи, коме хришћанска и племенита крв у жилама тече, што прво са могућом помоћи у чему год било, немојте нас напустити, да помремо са жалостним увјерењем, да неимадосмо нигде брата, нигде пријатеља у свијету.

Сви добровољни прилози за нашу сиротињу, могу нам се слати преко означени адреса. — У Србији: преко преосвећеног митрополита г. Михајла и уредништва „Истока“. — У Аустро-Угарској: преко уредништва „Заставе“ у Новом Саду, „Српске Зоре“ у Бечу, „Прашке Политике“ у Прагу. — У Русији: преко уредништва „Голоса“, „Новог Времена“, „Ст. Петербурски Вједомости“, „Московски Вједомости“, преко г. Петра И. Васиљчикова на Цетињу. — Осим тога умољавамо све славјанске и српске листове, као и све пријатеље нашег народа, да купе за нас добровољне прилоге у својим крајевима и да нам исте преко г. Александра Катића у Книну шиљу, а ми ћемо свакоме у име народа нашег захвални бити и све примати и преко јавности тврдити.

Умољавамо све српске и славјанске листове, да овај наш позив прештампају.

У Тишковцу 1. декембра 1877.

Босанска привремена народна влада.

НОВИ САД 19. декембра. У прашкој „Политици“ читамо допис из Земуна, у којем се говори о непријатељима Србије, који є поља коваше против те земље и хтедоше је спречити, да неузмогне ући у рат. Међу тим злововарним делима спомиње се прокламација нека, која је у Букурешту датирана, а потписана од Пере Карађорђевића. Управљена је на народ у Србији, и пуна је поруга на владалачку династију и садању владу у кнежевини. Каже, да је близак час спасења и обећава идеалну слободу и златне брегове. Дописник „Политике“ каже, да је дознао, да је та прокламација штампана не у Букурешту, већ у једној новосадској штампарији у хиљаде примерака и да су је мађарски агенти растуривали. Та је прокламација у напред свој фијаско дочекала. — Тако земунски дописник. Нетреба ни да кажемо с наше стране, да така прокламација у свако, особито ово доба, пожњела би само заслужену осуду и проклетство од српског народа.

— Јуче је био састанак у читаоници, којег је др. Максимовић заказао. Том је приликом прочитана дозвола власти, да др. Максимовић сме прилоге за српске рањенике купити. Свилац и бело рубље, то је најнужније за рањенике. Надамо се, да ће овдашње грађанство свеколико ићи на руку г. дру Максимовићу при овом његовом племенитом заузимању, неби ли прилози из Новог Сада одговарали имену овога места.

НОВИЈЕ.

— Из *Загреба* се јавља: У седници комисије за инвестирање крајишких фондова обзнанио је ђенерао заповедник, барон Филиповић, у говору, пуну такта, нагласив предусретљиво држање угарске владе према граници (Охо! — У.), — највиши отпис њ. вел., којим се одређује кључ за деобу и употребу новаца од инвестицијоног фонда. По том кључу, по одбитку управних трошкова, употребиће се од садашње готовине и од новаца, што ће од сад утећи, 56 $^{2}/_{3}$ проц. на грађење жеелзница, а 43$^{1}/_{3}$ проц. на автономно инвестирање, на име на грађење сухих и водених путева, школа и сађење шума на Карсту. Комисија захвали њег. величанству.

— Из *Беча* се јтвља, да се међу Петроградом и Лондоном живо преговара о том, не би ли се нашао начин, како би се намирили обострани интереси.

— Јавља се из *Петрограда*, да је наређено, да с места оду у Бугарску још осам дивизија војске.

— Од *руске* се *стране* пориче вест, да ће Тотлебен заменити царевића у заповедништву над рушчучком војском. Царевић остаје и даље главни јој заповедник.

— Из *Лондона* се побија разнесена вест, да Сализбери хоће да иступи из кабинета због најновијег држања инглеске владе у источном питању. — Оне четир тачке, које је Инглеска у своје време на уста министра унутрашњих послова, Кроса, означила као такове, које би својим остварењем повредиле инглеске интересе, — важе и данас. Инглеска изјављује, ако Русија и даље узиде и постави тешке увете миру, Инглеска ће морати напустити условну неутралност.

— *Руске новине* јављају, да је Осман-паши одређено, да буде интернован у Москви.

— Из *Атине* се јавља, да ће Грчка ступити у акцију, по што руска главна сила пређе Балкан. — Влада је позвала под оружје сву резерву редовне војске. — Са Кандије се од поуздане стране јавља, да су острвљани кандијански одбили све уступке, од Порте понуђене, и да устанак расте.

— У Лондону имају приватну вест из *Царигреда*, да је султан прогласио, да је кнез Милан збачен с престола. (Иш, не праши! — У.)

— „Полит. кор.“ јавља из *Букурешта*: Кнез румунски враћа се војсци, што оперира на Видин; главни стан биће у Бојани код Лом-Паланке. — За Видин вели се, да је добро снабдевен с храном, али је посада слаба.

— „Пол. кор.“ јавља из *Букурешта*: Румунски министар спољашњих послова управио је 14. о. м. румунским агентима по страним земљама телеграфски окружне депеше, где над Плевна наводи као нов доказ, како Турци ратују и како поштују женевску конвенцију. Кад се Осман предао, није у Плевну било ни једног јединог рањеног или ухваћеног румунског војника, ма да је Осман Порти јављао, да има преко 300 ухваћених војника румунских.

— Званична вест из *Београда* јавља: Српска војска 16. о. м. после дводневног боја заузе јаку и добро бранену позицију Пирот. Истог дана уђе војска свечано у варош, где ју је народ, опијен радошћу, дочекао с владиком на челу. Губитак Срба још не познат. Ми задобисмо топова, пушака и много муниције. Подробности још нема.

— Бечка „Преса“ јавља из *Пере*, да је Муктар-паша с малом пратњом напустио Ерзерум и повукао се у Ерзињан, где очекује даље наредбе портине. Мисли се, да ће Муктар ту саставити резервну војску.

— Исти лист јавља из *Петрограда*: Број момака за 1878 год. утврђен је на 480.000 момака. До сад је постављено 460 батаљона резерве. Даља резерва усредсређе се на пролеће на Пруту.

— „Рајтерова офиса“ дознаје из *Лондона*, да је султан замолио британску владу, да она покуша код цара, да се почне о миру преговарати; британска је влада пристала, да испуни молбу.

— У *Риму* се мисли, да ће ово бити ново министарство: Депретис председништво и спољашње послове; Криспи, унутрашње; Мецакапо, рат; Брин, морску; Манчини, правосуђе; Маљано, финансију; Била, просвету; Перец, јавне грађевине.

— Из *Лондона* се јавља, да Гамбета иде у Рим, да с новим министрима конферише о источном питању.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

ИЛУСТРОВАНА РАТНА КРОНИКА

коју бележи

уз сарадњу више књижевника

ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ

☛ изашла је 4-том свеском ☚

4 табака 32 стране повезана лепим корицама, урешена са 15 уметно израђених слика.

Чланци: Шта се збивало на бојиштима. — Победе руског оружја у Азији. — Борбе око Плевзе. — Црногорци на мору. — Воће руске војске. — Турска беснила. — Воће турске војске — Заузеће града Карса 6-ог и 7-мог новембра 1877. — Смесице озбиљне и шаљиве

Слике: Генерал Едвард Ивановић Тотлебен. — Заузеће гривичког редута под Плевном. — Генерал Иван Давидовић Лазарев. — Скобељев на челу својих јунака. — Генерал Василије Александровић Хајман — Осман паша. — Генерал кнез Николај Теодоровић Масалски. — Искасапљени руски рањеници у Шипка клавцу. — Заузеће града Карса у Азији. — 6 хумористичних слика.

У нововљеној претплати

Свеска стоји 40 новч.

Ко се претплати са 1 ф. 20 н. на три свеске добија исте поштом крсполетно франко.

Сваки 16—20 дана излази једна свеска. За претплату јемчито свакоме. Наручбине обављамо брзо, уредно.

☛ **Прве три свеске „Илустроване ратне кронике“ још се могу добити за 1. ф. ко за њих новце унапред пошље подписаној штампарији.**

Штампарија А Пајевића у Н. Саду

као наклада „Илуст. рат. кронике.“

За поклоне о божићу и новој години препоручујемо српским родитељима ваљану књигу:

„Здравље и напредак наше деце“

написао М. ЈОВАНОВИЋ-БАТУТ.

Ово је дело наградила „Матица Српска.“

Цена 60 новч. комад.

Ко наручи преко 5 ком., добиће га за 45 нов. по комаду. Наручбине ваља упућивати:

ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА

у Новом Саду.

Вештина.

У накнади Таборског и Парша у Будим-Пешти за музикалије изишла је свеска: „Wenn die Schwalben heimwärtz zieh'n,“ валцер од Фарбаха млађег компонован за гласовир. Цена 80 новч.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Г. Ор. у Зем. — Неможемо Вам из других разних разлога одговорити Вашој жељи. Остало стоји како је уговорено, ако Вам је т. ј по вољи. За ваше оверење мислимо нетреба Вам од наше стране ништа, кад је наша ствар и онако изгредна.

Г. М. П. Мих. у Јарк. Можда би се решење могло телеграфски пожурити, па ако не помогне, и даље се обратити. За Црну Гору тешко је сад што слати, ван новца, јер је комуникација паробродска престала.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

БЕЧ 16. декембра. Недељни извештај са марвене пијаце Сан Маркса од Кеглића и Деметровића.

Понедељник 12. декембра 1877. Пијаца за рогату марву. Број на данашњу пијацу дотераних говеда износио је само 1854 комада и то по расама: 1088 мађарски, 611 пољски и 155 немачки, по квалитету 1588 италских рањених и 266. комада травски говеда, а по врстама 1801 во, 15 бикова, 35 крава и 3 бивола. Пијаца је била врло жива и до 10 сати пре подне било је све продато. За Беч купљено је 1118 комада а за околину 736; плаћало се: за мађарске италске волове 54—59 ф. за немачке 55—60 50 ф. за травске волове 48—53 50 ф. за бикове 48—52 ф за краве 48—49 ф. а за биволе 44 ф. по метарској центи.

Понедељник 12. декемра пијаца за свиње. Због сутрашњег празника држана је и пијаца за свиње данас, и било је дотерано 865 комади лаки пољски, 1093 комада средњи и 398 тешки свиња, пијаца била је врло слаба за лаке свиње плаћало се 30—40 н. за средње 42—44 н. а за тешке свиње 46—47 н. по килограму на живу меру. Остало је доста непродато.

Четвртак 15. декембра пијаца за ситну стоку. На овој пијаци било је свега 1952 комада телади, 4323 ком. свиња разне тежине, 1300 ком заклани свиња, 532 ком. оваца и 259 ком. јагњаца. Пијаца била је у опште узевши слаба и цене су у неколико пројефтиниле, за телад плаћало се 52—60 н. за овце 24 36 н. за свиње 32—46 н. по килогр. а за јагњце 6—12 ф. по пару.

Курс бечке берзе 19. (31.) дец.

5% металици	62.50
5% народног зајма	65 75
Државни зајам од 1860 г.	111.30
Акције банчине	785.—
Кредитне акције	194 25
Лондон	120 10
Угарске разтеретнице	77.80
Темишварске разтеретнице	77.—
Ердељске разтеретнице	75 75
Хрватско-славонске разтеретнице	85 —
Сребро	104 60
Н. кр. дукати	5.72
Чаполеондори	9 63
Немачке марке	59 50

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На две новоотворене школе у Уљми, округу карлсдорфском, жупанији темишварској, које се са учитељицама попунити имају, — овим се од стране местног школског одбора стечај до 31. јануара 1878 расписује.

Са ова два места скопчана је за свако поједино годишња плаћа од 500 ф. а. в. 4 фата тврди дрва са станом, који пропису подпуно одговара с тим додатком, да сва предавања на српском језику обављати се имају, даље да учитељице њиовом старању поверене ученице у часовима за предавање прописаним домаћем газдовању, а у часовима од мест. школ одбора означеним ручном раду обучавати имају.

Потраживатељке имају своје житом и документима снабдевене молбенице до 31 јануара 1878. по рим. на подписани местни школски одбор упутити.

У Уљми дне 13. декембра 1877.

2—3 МЕСНИ ШКОЛ. ОДБОР.

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

у Новом Саду.

С овим објављујемо, да, па досад код нашег завода уложене улоге од 1. јануара 8/8 5% камате плаћамо.

УПРАВА.

ЗА БОЖИЋ

и

ЗА БАЛОВЕ

најлепше помодне рукавице врло јефтино а то само у лебарској улици, Нови Сад, код

2—5 **Циглера.**

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.